

AZƏRBAYCAN ATLETİKA FEDERASIYASI

AZERBAIJAN ATHLETICS FEDERATION

Baki - 2023

Mündəricat

• Giriş	3
• “İdmanda təhlükəsizlik”(Safeguarding) nədir?	3
• Məqsədi	3
• Siyasətin əhatə dairəsi	4
• Davranış qaydaları	4
• Öhdəliklər və prinsiplər	5
• Narahatlıqların bildirilməsi	6
• Siyasətin həyata keçirilməsi	6
• Mənbə	7
• Baxış-icmal	7
• Qoşma № 1	8

Giriş

“İdmanda təhlükəsizlik Siyasəti” atletika ilə məşğul olan şəxslərin, xüsusən də uşaqların və həssas şəxslərin təhlükəsizliyini və rifahını təmin etmək istiqamətində mühüm addımdır. Bu, atletika mühitində baş verə biləcək sui-istifadə, təqib və istismar kimi problemlərin qarşısını almaq və həll etmək məqsədi daşıyır. “İdmanda təhlükəsizlik Siyasəti” atletika ilə məşğul olan şəxslərin rifahına sadıqlığını nümayiş etdirir və hər kəsin zərərdən qorxmadan iştirak edə biləcəyi təhlükəsiz və qonaqpərvər mühit yaratmağa kömək edir.

Azərbaycan Atletika Federasiyası olaraq biz hər bir insanın ləyaqətinə və hüquqlarına hörmət edirik. Biz başa düşürük ki, bəzi insanlar digərlərinə nisbətən daha həssasdır və sui-istifadə, təqib və istismar riski ilə daha asanlıqla üzləşə bilər. Məsuliyyətli və etik bir federasiya olaraq bizim vəzifəmiz onların təhlükəsizliyini və rifahını təmin etməkdir. Bu siyasət həssas şəxslərin risk altında ola biləcəyi vəziyyətləri müəyyən etmək və onların qarşısını almaq üçün hərtərəfli çərçivə rolunu oynayır. Bizim öhdəliyimiz icmamızın hər bir üzvünə, o cümlədən uşaqlara, yaşlılara, əlilliyi olan şəxslərə və dəstəyimizə ehtiyacı olan hər kəsə şamil edilir.

“Safeguarding” nədir?

İdmanda təhlükəsizlik atletika ilə məşğul olan bütün fərdlərin, xüsusilə uşaqların və həssas şəxslərin təhlükəsizliyini, rifahını və hüquqlarını qorumaq üçün tətbiq edilən siyasətlər, prosedurlar və təcrübələr toplusuna aiddir. Bu, hər kəsin hörmət edildiyi və qiymətləndirildiyi təhlükəsiz və dəstəkləyici mühitin yaradılmasına yönəlmiş geniş spektrli qoruyucu tədbirləri əhatə edir. Təhlükəsizlik fərdlərin rifahı, ləyaqəti və təhlükəsizliyinin prioritet olduğu müsbət və qoruyucu idman

mədəniyyətinin yaradılması üçün vacibdir. Bu siyasət fərdlərin uzunmüddətli fiziki, sosial və emosional inkişafına töhfə verir və idman ictimaiyyətində inam yaradır.

Məqsəd

İdmanda təhlükəsizlik Siyasətinin məqsədi atletika ilə məşğul olan bütün şəxslərin, xüsusilə də uşaqların və həssas qrupların təhlükəsizliyini və rifahını prioritetləşdirən çərçivə yaratmaqdır. Bu siyasət aşağıda qeyd olunmuş məqsədləri əhatə edir:

- Zərərdən qorunma
- Təhlükəsiz Ətraf Mühit
- Sərhədlərin qurulması
- Həssas qruplara dəstək
- İnküzivlik
- Maarifləndirmə və Təhsil
- Hesabat Mexanizmləri
- Qanuna uyğunluq
- Güvən qurmaq
- Uzunmüddətli İnkişaf
- Müsbət Mədəniyyətin yaradılması

İdmanda Təhlükəsizlik Siyasətinin əsas məqsədi bütün iştirakçıların müdafiəsini və rifahını təmin etmək, onlar üçün təhlükəsiz mühit formalaşdırmaq və idman bacarığı, hörmət və ədalət kimi müsbət dəyərləri təşviq etməkdir. Bu, həmçinin, atletika ictimaiyyəti daxilində təhlükəsizlik və rifah mədəniyyətini fəal şəkildə həyata keçirmək və saxlamaq üçün bir vasitədir.

Siyasətin əhatə dairəsi

İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti adətən atletlər, məşqçilər, rəsmilər, könüllülər və idman təşkilatları və ya tədbirləri ilə əlaqəli hər hansı digər fərdlər daxil olmaqla, atletika ilə məşğul olan bütün şəxslərə tətbiq edilir. Siyasət bütün iştirakçıların, xüsusən də uşaqların və həssas şəxslərin rifahını,

təhlükəsizliyini və hüquqlarını qorumaq məqsədi daşıyır. İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti adətən sui-istifadə, təqib və istismarın qarşısının alınması və aradan qaldırılması ilə bağlı təlimat və prosedurları ehtiva edir. Bu siyasət atletika ilə məşğul olan hər kəs üçün təhlükəsiz və inklüziv mühit yaratmaq, onların müdafiəsini təmin etmək və rifahını artırmaq məqsədilə həyata keçirilir.

Davranış qaydaları

Davranış qaydalarının məqsədi atletika ictimaiyyəti daxilində hörmət, ədalət və təhlükəsizlik mədəniyyətini təşviq etmək, bununla məşğul olan bütün şəxslərin rifahını və müdafiəsini təmin etməkdir. Onlar davranış üçün aydın gözləntilər və standartlar təyin etməyə kömək edir və onlardan atletikada müxtəlif rollarda müvafiq davranış üçün istinad kimi istifadə edilir. Davranış qaydaları idmançılara, məşqçilərə, rəsmi şəxslərə, könüllülərə, izləyicilərə, azarkeşlərə və valideynlərə tətbiq edilir. Bu siyasətdə qeyd olunan davranış qaydalarına təhlükəsiz iş mühitinin yaradılmasına kömək edən müxtəlif tələblər və davranışlar daxildir.

Bu komponentlər aşağıdakı davranış qaydalarında tapıldığı kimidir:

- **Hörmət və ləyaqət:** İdmanla məşğul olan bütün şəxslərə, o cümlədən idmançılara, məşqçilərə, rəsmilərə, könüllülərə və izləyicilərə hörmətin təşviq edilməsi. Bu, başqalarına ləyaqətlə, ədalətli və ayrı-seçkilik etmədən rəftar etməyi nəzərdə tutur.
- **Uşaqların müdafiəsi:** Uşaqların qorunmasının və onların rifahının yüksəldilməsinin vacibliyini vurğulamaq. Buraya uşaqlarla müvafiq qarşılıqlı əlaqə, onların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və hər hansı narahatlıq və ya sui-istifadə şübhələri barədə məlumat verilməsi ilə bağlı təlimatlar daxildir.

- **Ayrı-seçkiliyə yol verməmək və inklüzivlik:** İrəqindən, etnik mənsubiyyətindən, cinsindən, cinsi oriyentasiyasından, dinindən və ya qabiliyyətindən asılı olmayaraq bütün iştirakçılar üçün bərabər imkanların təşviq edilməsi. Bu davranış qaydası inklüziv və müxtəlif idman mühitinin yaradılmasının vacibliyini vurğulayır.
- **İdman ustalığı və fair-play:** Ədalətli oyun, dürüstlük və yaxşı idman mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsi. Bura aldatma, zorakılıq, qeyri-idman davranışı və hər hansı formada təqibdən çəkəndirmək daxildir.
- **Məsuliyyətli məşq və tədris:** Müvafiq və təhlükəsiz məşq üsullarını təmin etmək üçün məşqçilər və təlimatçılar üçün tələblərin müəyyən edilməsi, idmançıların fiziki və emosional rifahının təmin edilməsi və bacarıqların müsbət şəkildə inkişaf etdirilməsi.
- **Şəxsi sərhədlər və münasibətlər:** Atletika ilə məşğul olan fərdlər, xüsusən də böyüklər və yetkinlik yaşına çatmayanlar arasında müvafiq şəxsi münasibətlər və sərhədlər üçün təlimatların müəyyən edilməsi. Buraya fiziki təmasda məhdudiyətlər, ünsiyyət protokolları və peşəkar münasibətlərin davam etdirilməsi üçün təlimatlar daxil ola bilər.
- **Texnologiya və sosial mediadan istifadə:** İdman kontekstində texnologiyanın, sosial medianın və elektron kommunikasiyanın məsuliyyətli istifadəsinə müraciət etmək. Bu məqbul onlayn davranış, məxfiliyə hörmət və kiber zorakılıq və ya təcavüzdən qaçınma ilə bağlı təlimatları əhatə etməlidir.
- **Hesabat vermə və məlumat vermə:** İdmanda təhlükəsizlik ilə bağlı hər hansı narahatlıq və ya şübhələri

bildirməyə fərdləri həvəsləndirmək, hesabat vermə prosesi haqqında məlumat vermək və irəli sürülənlər üçün məxfilik və qorunma təmin etmək.

Təhqiqat və mümkün intizam tədbirləri üçün narahatlıq doğuran məsələ kimi, şəxsin bildiyi tətbiq olunan davranış qaydasının hər hansı pozulması halı təhlükəsiz idman xidmətinin əməkdaşına bildirilməlidir.

Öhdəliklər və Prinsiplər

İdmanda Təhlükəsizlik Siyasətinin öhdəlikləri və prinsipləri bütün iştirakçılar üçün təhlükəsiz və dəstəkləyici mühitin yaradılmasını özündə əks etdirir. Azərbaycan Atletika Federasiyası bu Siyasətin əhatə dairəsinə düşən şəxslərə qarşı sui-istifadənin, təqiblərin və ya istismarın qarşısını almağa və hamının atletikada öz imkanları daxilində iştirak etməsi və həzz alması üçün təhlükəsiz mühitin yaradılmasını öz üzərinə götürür. İdmançılar, məşqçilər, rəsmilər, könüllülər və idarə heyətinin üzvlərinin hamısı bu Siyasətlə qorunur. Bu siyasətin öhdəlikləri və prinsipləri aşağıdadır:

- **Təhlükəsizlik və Rifah:** İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti atletlər, məşqçilər, könüllülər və çalışanlar da daxil olmaqla, atletikaya daxil olan bütün şəxslərin təhlükəsizliyinə, rifahına və müdafiəsinə sadıqlığını vurğulayır.
- **Sıfır Dözümlülük:** İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti açıq şəkildə bildirir ki, hər hansı formada sui-istifadə, təqib və istismar qəbul edilməzdir və federasiya daxilində buna yol verilməyəcək. Bu, belə hadisələrin aradan qaldırılması və

qarşısının alınması üçün təcili tədbirlər görülməyini açıq şəkildə göstərir.

- **Bərabərlik və İnküzivlik:** İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti bərabərliyi və inklüzivliyi təşviq edir, mənşəyindən, cinsindən, irqindən və ya qabiliyyətindən asılı olmayaraq hər kəsin təhlükəsiz və dəstəkləyici mühitdə idmanda iştirak etmək hüququna malik olmasını təmin edir.
- **Konfidensiallıq və Məxfilik:** İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti məsələlərin qorunmasında konfidensiallığın və məxfiliyin vacibliyini vurğulayır. O, bütün qoruyucu məsələlərin mülahizə ilə, iştirak edənlərin hüquq və ləyaqətinə hörmətlə baxılmasını təmin edir.
- **Təlim və Təhsil:** Federasiya bütün heyət üzvlərinə, könüllülərə və iştirakçılara mühafizə üzrə müntəzəm təlim və təhsil verməyi öhdəsinə götürür. Bu, hər kəsin öz məsuliyyətlərini başa düşməsinə, sui-istifadənin potensial əlamətlərini tanımasını və narahatlıqları lazımi qaydada bildirməyi bilməsini təmin edir.
- **Məruzə etmək və cavab vermək:** İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti qorunma ilə bağlı narahatlıqların bildirilməsi üçün aydın prosedurları təsvir edir və onların ciddi şəkildə qəbul edilməsini və dərhal həll edilməsini təmin edir. Bu, qoruyucu narahatlıq bildirən hər kəsin dəstəklənəcəyini və revanşist cavabdan qorunacağını vurğulayır.
- **Davamlı Təkmilləşdirmə:** İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti ən yaxşı təcrübələrə, qanunvericiliyə, iştirakçılar və maraqlı tərəflərin rəylərinə əsaslanan siyasət və prosedurları müntəzəm olaraq

nəzərdən keçirmək və yeniləmək öhdəliyi götürür.

- **Cavabdehlik və Uyğunluq:** İdmanda Təhlükəsizlik Siyasəti daxilədəki bütün fərdləri təhlükəsiz idman prinsiplərini dəstəkləmək, müvafiq qanun və qaydalara riayət etmək üçün məsuliyyət daşıyır. O, siyasətin təlimatlarına əməl etməyənlər üçün nəticələri müəyyən edir.

Bu öhdəlikləri və prinsipləri İdmanda Təhlükəsizlik Siyasətinə daxil etməklə, biz bütün iştirakçıların təhlükəsizliyini və rifahını təşviq edən mühit yaratmağı planlaşdırırıq, eyni zamanda hər hansı qorunma ilə bağlı problemlərin operativ və effektiv şəkildə həll olunmasını təmin etməyi öz üzərimizə götürürük.

Narahatlıqların bildirilməsi

İdmanda Təhlükəsizlik Siyasətində "narahatlıqlar" potensial sui-istifadə, təqib və istismar barədə şübhə və ya məlumatlılığı artıran vəziyyətlər, insidentlər və ya davranışlar kimi müəyyən edilir. Bu narahatlıqlara idman təşkilatı, məktəb və ya icma qrupu kimi xüsusi kontekstdə şəxslərin, xüsusən də uşaqların və həssas şəxslərin təhlükəsizliyi və rifahına olan təhdidlər daxildir.

Hər kəs zərərin qarşısını almaq və bütün iştirakçıların rifahını artırmaq üçün narahatlıqların operativ və effektiv şəkildə həll edildiyi təhlükəsiz və etibarlı mühit yaratmaq üçün məsuliyyət daşıyır. İdmanda Təhlükəsizlik Siyasətində müəyyən edilən qadağan olunmuş hərəkətlərdən hər hansı birini müşahidə edən və ya şübhələnən hər kəs bu barədə dərhal Təhlükəsiz idman inspektoruna məlumat verməlidir. Daha ciddi hallarda polis və ya sosial xidmətlərlə əlaqə saxlanılacaq və Təhlükəsiz idman inspektoru tələb olunan hərəkətləri koordinasiya edəcək.

Polis onlara bildirilsə, narahatlıq barədə araşdırma aparacaq. Federasiyanın ciddi narahatlığa cavab olaraq apardığı hər hansı bir araşdırma Federasiyanın üzvü olmayan və istintaqı idarə etmək üçün xüsusi olaraq işə götürülən şəxs tərəfindən aparılmalı və araşdırmanın mümkün olduğu qədər tez, effektiv və obyektiv şəkildə tamamlanmasını təmin etməlidir.

Siyasətin həyata keçirilməsi

Azərbaycan Atletika Federasiyası Dünya Atletikası, Avropa Atletika Assosiasiyası və İdmanda Təhlükəsizlik Siyasətinin qaydalarını həyata keçirən yerli qurumlarla birlikdə çalışacaq. İdmançılara, məşqçilərə, rəsmilərə, çalışanlara və könüllülərə təhlükəsiz idman qaydaları öyrədiləcək və məşqlərə cəlb olunacaqlar. Məlumatlılığın artırılması ilə hər kəs qarşılaşa biləcəyi və ya onlara bildirilən təqib, sui-istifadə və istismar şikayətlərini tanımaq və onlara cavab olaraq müvafiq tədbirlər görmək üçün daha təcrübəli olacaqlar. Bundan əlavə, xüsusilə uşaqlarla məşğul olanları işə götürərkən daha məsuliyyətlə işə götürmə qərarları vermək çox vacibdir. Bundan əlavə, zəruri hallarda yeni işçilər və könüllülər üçün müvafiq induksiyanın təmin edilməsi vacibdir. Bir çox maraqlı tərəflər arasında şəbəkələşmə, həmçinin tərəfdaşlıq və qarşılıqlı əməkdaşlıq siyasətin uğurla həyata keçirilməsi üçün vacibdir. Bu siyasətin və onun qaydalarının tətbiqi atletika ictimaiyyətini genişləndirməyə və daha çox insanı atletikaya cəlb etməyə kömək edəcək.

Şəxslər narahat olduqlarını hiss etdikdə və ya müşahidə etdikdə Təhlükəsiz idman inspektoruna məlumat verə bilərlər. Həmçinin, zərərçəkmişlər və ya şahidlər narahatlığı barədə federasiyanın İdmanda təhlükəsizlik inspektoru tərəfindən yaradılmış elektron poçt

ünvanına(safeguardingofficer.aaf@gmail.com) məlumat verə bilər və bu zaman üçüncü şəxsin narahatlığı bildirən şəxsin kimliyini bilməyəcəyinə zəmanət verilir.

Mənbə

- Dünya Atletikası İdmanda təhlükəsizlik Siyasəti;
- FIFA Guardians təlimatları;
- Beynəlxalq Olimpiya Komitəsi Atletlərin Qorunması Təlimatları;
- Dünya Atletikası Üzv Federasiyaları üçün İdmanda təhlükəsizlik Bələdçisi.

Baxış-icmal

İdmanda təhlükəsizlik Siyasəti qəbul edildikdən sonra hər ilin sonunda nəzərdən keçiriləcək.

Qoşma № 1

İzahlar

Sui-istifadə, təqib və istismar istənilən cinsdən olan şəxslər tərəfindən, xüsusən də birisinin və ya bir neçəsinin başqaları üzərində daha güclü mövqedə olduğu halda törədilə bilər. Həssas idmançıların mühafizəsi tələb olunur və məsul şəxslər təhlükəsiz idman tədbirlərinin görülməsini təmin etməlidirlər. Məşqçilərin, rəsmilərin və ya könüllülərin də başqaları tərəfindən sui-istifadə oluna biləcəyini başa düşmək lazımdır. Aşağıda sui-istifadə, təqib və istismarın növləri təsvir edilmişdir:

- **Fiziki sui-istifadə:** Bu, şəxsə fiziki zərər, zədə və ya ağrıya səbəb olan hər hansı qəsdən güc istifadəsini nəzərdə tutur. Bu, vurmaq, sillələmək, itələmək və ya hər hansı digər fiziki cəhətdən aqressiv hərəkətləri əhatə edə bilər.
- **Psixoloji sui-istifadə:** Emosional və ya psixoloji zorakılıq bir şəxsə emosional sıxıntı, qorxu və ya zərər verən davranışlara aiddir. Bu, daimi tənqid, alçaldılma, hədə-qorxu və ya psixoloji manipulyasiyanın digər formalarını əhatə edə bilər.
- **Cinsi istismar:** Cinsi zorakılıq qanuni və ya emosional olaraq məlumatlı razılıq verə bilməyən şəxsləri əhatə edən hər hansı qeyri-razı cinsi fəaliyyət və ya davranışı əhatə edir. Buraya cinsi qısnama, cinsi istismar və yetkinlik yaşına çatmayanla cinsi əlaqənin istənilən forması daxildir.
- **Laqeydlik:** Ehtiyatsızlıq insanın əsas ehtiyaclarını, o cümlədən qida, sığınacaq, geyim, tibbi xidmət və emosional dəstəyin təmin edilməməsini əhatə edir. Laqeydlik

fiziki, emosional və ya inkişafa zərər verə bilər.

- **Zorbalıq:** Zorbalığa başqa bir şəxsə zərər vermək, qorxutmaq və ya nəzarət etmək məqsədi daşıyan sataşma, istehza və ya kiber zorakılıq kimi təkrarlanan aqressiv davranışlar daxildir.
- **Ayrı-seçkilik:** Ayrı-seçkilik fərdlərə irqi, etnik mənsubiyyəti, cinsi, yaşı, əlilliyi, cinsi oriyentasiyası, dini və ya digər qorunan xüsusiyyətlərinə görə ədalətsiz və ya fərqli davranmağı nəzərdə tutur. Ayrı-seçkilik emosional və psixoloji zərər verə bilər.
- **Baxım:** Baxım, istismar məqsədi ilə bir şəxs, adətən uşaq və ya həssas fərdlə inam yaratmaq və emosional əlaqə yaratmaq üçün fərdlər, çox vaxt böyük tələfdən istifadə edilən manipulyasiya prosesidir. Baxım qəbul edilməz davranışdır və adətən cinsi istismar, emosional zorakılıq, maliyyə sui-istifadəsi və ya manipulyasiya da daxil olmaqla müxtəlif sui-istifadə formaları ilə əlaqələndirilir.
- **Təqib:** Təqib bir şəxsə və ya qrupa qarşı düşmənçilik, qorxuducu və ya təhqiredici mühit yaradan istənilən arzuolunmaz, davamlı və ya zərərli davranışdır.
- **Cinsi Qıcıqlanma:** Qorxuducu mühit yaradan arzuolunmaz cinsi irəliləyişlər, şərhlər, cinsi üstünlüklər və ya cinsi xarakterli digər şifahi və ya fiziki davranışlar. Bu, arzuolunmaz cinsi şərhlər, açıq mesajlar və ya uyğun olmayan toxunuşları əhatə edə bilər.
- **İrqi və ya etnik təqib:** fərdin irqi, etnik mənsubiyyəti, milliyəti və ya mədəni mənşəyinə əsaslanan təqib. Buraya irqi söyüşlər, alçaldıcı şərhlər və ya

ayrı-seçkilik xarakterli hərəkətlər daxil ola bilər.

- **Gender əsaslı təqib:** Fərdin cinsi və ya cinsi kimliyinə əsaslanan təqib. Buraya cinsiyyətçi şərhlər, gender əsaslı stereotiplər və ayrı-seçkilik xarakterli davranışlar daxildir.
- **Yaş əsaslı təqib:** Yaşına görə bir şəxsə yönəldilmiş təqib. Yaşa əsaslanan təqiblərə alçaldıcı ifadələr, yaşa bağlı stereotiplər və ya yaşa əsaslanan istisnalar daxil ola bilər.
- **Dini Təqib:** Fərdlərin din və ya inanc sistemində əsaslanan təqib. Bura təhqiredici şərhlər, dini təhqirlər və ya dini təcrübələrə əsaslanan ayrı-seçkilik daxil ola bilər.
- **Əlillik Təqibi:** Əliliyi olan şəxslərə qarşı təqib. Bu, fərdin əliliyi ilə bağlı istehza və ya alçaldıcı şərhləri, habelə əlçatanlıq üçün maneələri ehtiva edə bilər.
- **İstismar:** İstismar fərdin rifahı və ya hüquqları barəsində şəxsi mənfəət üçün onun zəifliyindən və ya etibarından istifadə etmə hərəkətidir.
- **Cinsi İstismar:** Bu, rəziyyət olmadan cinsi fəaliyyətlərdə və ya məcburi cinsi davranışlarda iştirak etmək üçün fərdin həssaslığından və ya etibarından istifadə etməyi əhatə edir. Buraya baxım, cinsi əlaqə və ya kimisə öz iradəsinə zidd cinsi hərəkətlərə məcbur etmək daxil ola bilər.
- **Maliyyə istismarı:** Maliyyə istismarı o zaman baş verir ki, fərd başqasının maliyyə zəifliyindən, çox vaxt şəxsi maliyyə mənfəəti üçün istifadə edir. Buraya oğurluq, fırıldaqçılıq və ya pul, əmlak və aktivlər əldə etmək üçün manipulyasiya daxil ola bilər.
- **Əmək istismarı:** Əməyin istismarı bir çox hallarda məcburetə, hədələmə və ya ədalətsiz iş şəraiti vasitəsilə

fərdin əməyindən və ya xidmətlərindən faydalanmağı nəzərdə tutur. Bu, idmançıların ədalətsiz müqavilələrə və ya həddindən artıq tələblərə məruz qala biləcəyi idman da daxil olmaqla müxtəlif kontekstlərdə baş verə bilər.

- **Emosional və ya Psixoloji İstismar:** Emosional və ya psixoloji istismara şəxsi mənfəət üçün fərdin emosiyalarını, özünə hörmətini və ya psixi rifahını manipulyasiya etmək daxildir. Bu, emosional sui-istifadə, məcburiyyət və ya fərdi idarə etmək, ona zərər vermək üçün manipulyasiya ola bilər.
- **Onlayn İstismar:** Rəqəmsal əsrdə onlayn istismar kibernetik zorakılıq, sektortion və onlayn baxım kimi müxtəlif vasitələrlə baş verə bilər. Cinayətkarlar fərdlərin onlayn mövcudluğundan və şəxsi məlumatlarından zərərli məqsədlər üçün istifadə edə bilərlər.